

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за друго тромесечје 2019.

Београд, септембар 2019. година

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда,¹ као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 23. јула 2019. године. У анкети су исказани ставови представника банака о променама током другог тромесечја 2019. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у трећем тромесечју 2019. године. У анкети су учествовали представници 24 банке, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће тих банака износи преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени” и „донекле пооштрени” и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени” и „донекле ублажени”. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана” и „донекле повећана” и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена” и „донекле смањена”. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

У графичком приказу резултата, термин *девизни* односи се на кредите одобрене у инострану валуту или динарима који су индексирани девизном клаузулом.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	1
1. Кредити привреди.....	2
1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	2
1.2. Услови одобравања кредита привреди	3
1.3. Тражња привреде за кредитима.....	4
2. Кредити становништву.....	7
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	7
2.2. Услови одобравања кредита становништву	8
2.3. Тражња становништва за кредитима	8

Резиме

Резултати анкете показују да банке очекују да **кредитни стандарди привреди буду ублажени у трећем тромесечју, након оцене да су у другом тромесечју, четврто узастопно тромесечје, остали готово непромењени**. Повећана конкуренција у банкарском сектору, нижи трошкови извора средстава, позитивна очекивања у погледу опште економске ситуације и већа спремност за преузимање ризика фактори су који би томе требало да допринесу.

Истовремено, банке оцењују да су **стандарди по којима су одобравани кредити становништву у другом тромесечју умерено ублажени**, а њихово даље благо ублажавање очекује се и током трећег тромесечја под утицајем конкуренције у банкарском сектору.

Банке су оцениле да је у другом тромесечју порасла тражња и привреде и становништва за кредитима, а даљи раст тражње очекује се и у трећем тромесечју. Потребе за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција доминантни су фактори који су утицали на раст тражње привреде за кредитима. Истовремено, куповина непокретности и трајних потрошних добара и потреба становништва за рефинансирањем постојећих обавеза подстицале су раст тражње становништва за кредитима.

Табела 1. Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	T2 2019.	T3 2019. (очекивања)	T2 2019.	T3 2019. (очекивања)
Привреда	↘	↘	↑	↑
Мала и средња предузећа	-	↓	↑	↑
Велика предузећа	↘	↘	↑	↑
Пољопривредници	-	↘	↑	↑
Становништво	↓	-	↑	↑
Готовински (динарски)	↗	↗	↑	↑
За рефинансирање (динарски)	↗	↓	↑	↑
Стамбени (девизни)	↓	↘	↑	↑
Потрошачки (девизни)	↓	-	↑	-

Легенда:

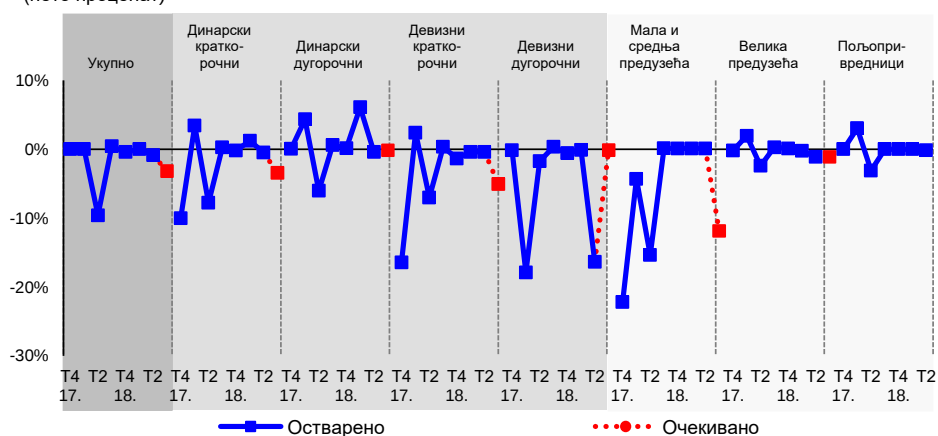
- ↑ Повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↑ Пооштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↗ Повећање тражње / пооштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ Смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ Смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ Ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

1. Кредити привреди

1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Банке оцењују да су **стандарди по којима су одобравани кредити привреди током другог тромесечја, четврто тромесечје заредом, остали готово непромењени**, при чему сматрају да је већина фактора имала неутралан утицај на њихову промену. Према оцени банака, конкуренција у сектору је и током **другог тромесечја** препозната као фактор који делује у смеру ублажавања стандарда (до којег се очекује да ће доћи у трећем тромесечју).

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

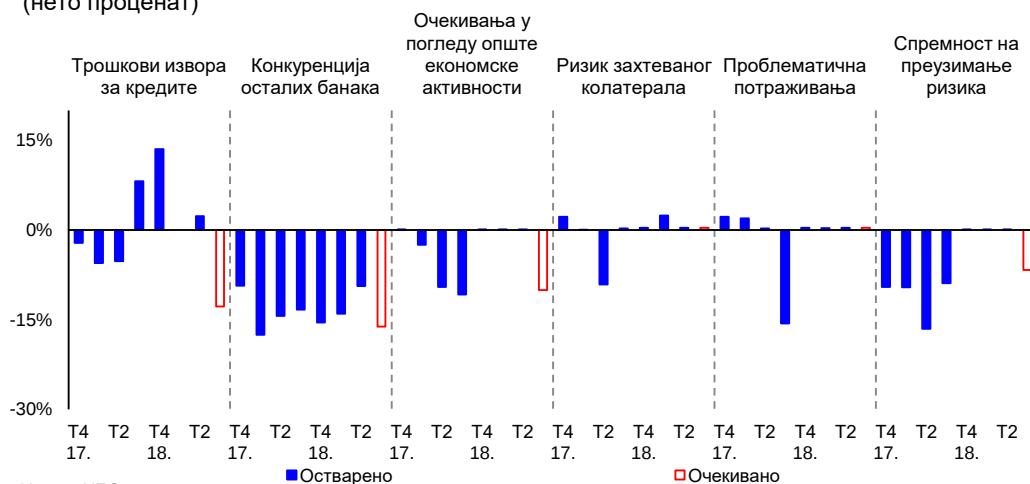
* Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Банке очекују да, поред повећане тржишне конкуренције, нижи трошкови финансирања, позитивна очекивања у погледу опште економске ситуација и већа спремност за преузимање ризика допринесу ублажавању кредитних стандарда привреди током трећег тромесечја.

Посматрано по величини предузећа, ублажавање стандарда ће се у највећој мери односити на мала и средња предузећа. Посматрано по валутној структури и рочности, банке очекују ублажавање стандарда на краткорочне и динарске, и девизне/девизно индексирани кредити.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

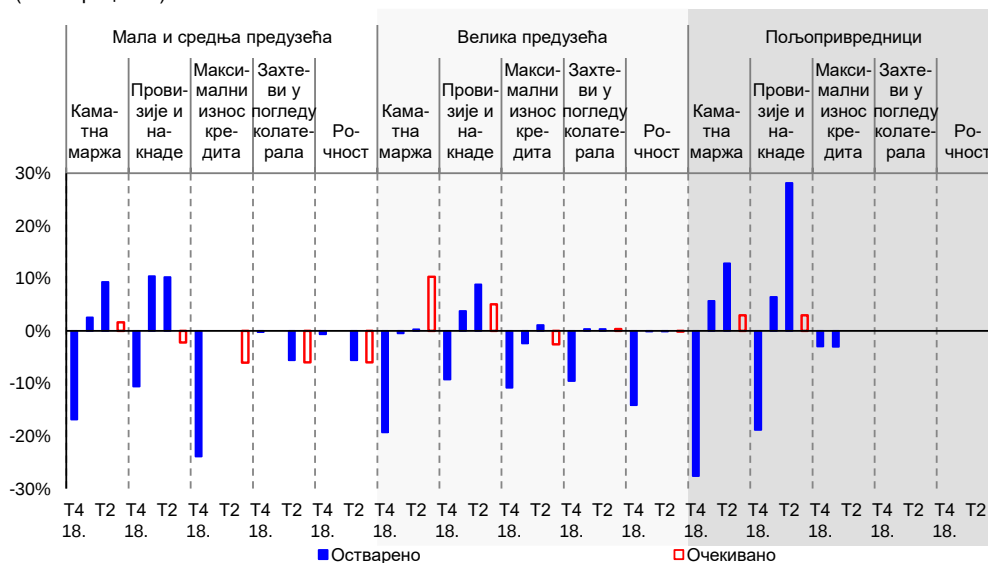
** На графиконима није приказан интензитет промене.

1.2. Услови одобравања кредита привреди

Резултати анкете показују да су банке током другог тромесечја смањиле захтеве у погледу захтеваног колатерала који су се односили на кредите малим и средњим предузећима. С друге стране, након периода током којег су каматне марже константно смањиване, неколико банака је одлучило да их благо коригују навише.

Генерално посматрано, банке не очекују знатнију промену услова по којима ће одобравати кредите привреди током трећег тромесечја. Изузетак су мала и средња предузећа, код којих се очекује даље ублажавање захтева у погледу колатерала, уз раст максималне рочности и износа кредита.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

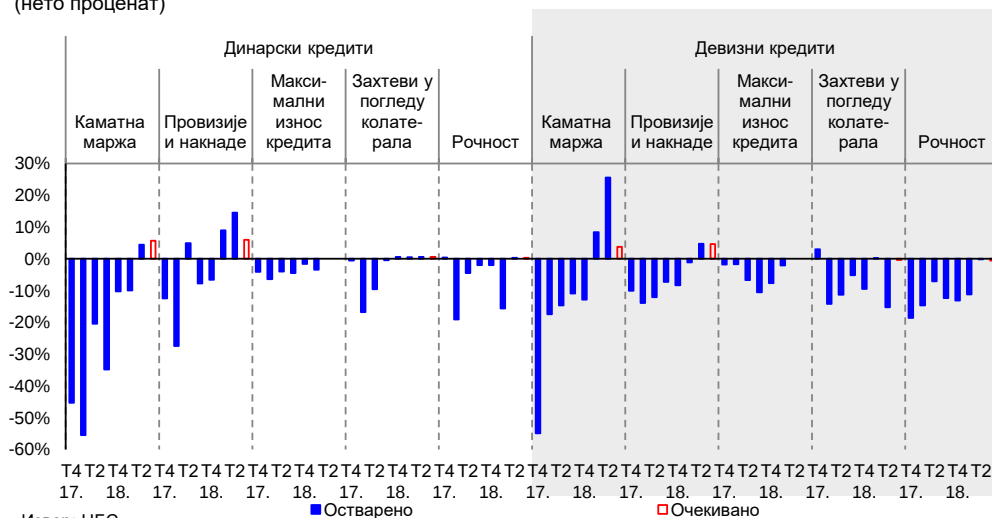

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

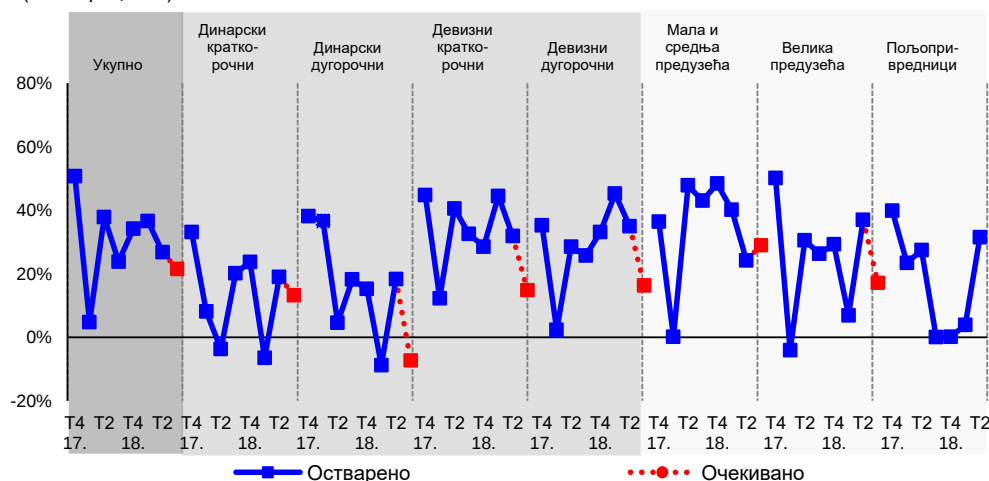
** На графиконима није приказан интензитет промене.

1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују

Према резултатима анкете, тражња привреде за кредитима повећана је током другог тромесечја, вођена тражњом великих предузећа, затим малих и средњих предузећа и пољопривредника. Банке оцењују да је раст тражње био

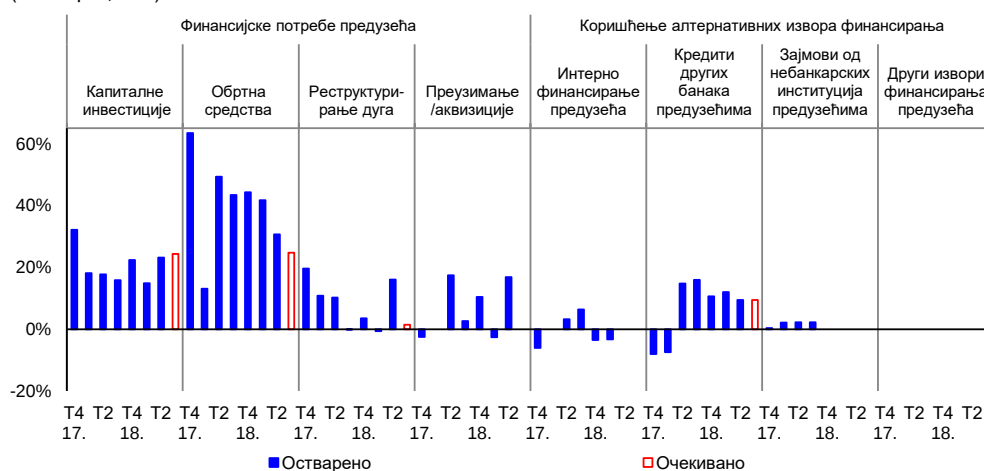
израженији за девизним/девизно индексираним кредитима, при чему је привреда била заинтересована и за динарске кредите.

Промена тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Потребе за финансирањем капиталних инвестиција и обртних средстава доминантни су фактори који утичу на раст тражње привреде за кредитима, уз знатан допринос активности предузећа по основу припајања/аквизиције других предузећа и потребе за реструктурирањем својих обавеза. Поред тога, одређен број банака сматра да је раст тражње био резултат и атрактивности њихове понуде у односу на конкуренцију.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

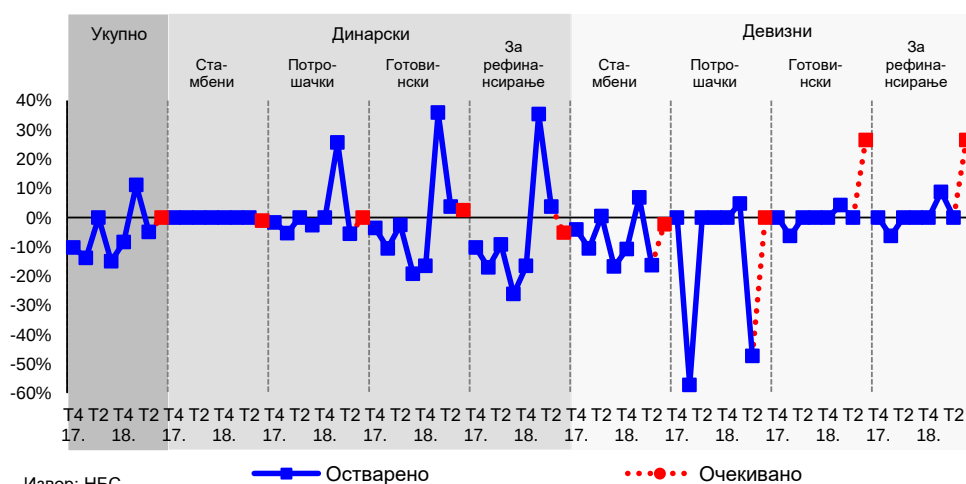
Банке очекују да ће се позитивни трендови на тржишту кредита привреди наставити током трећег тромесечја, при чему ће мала и средња предузећа бити главни покретачи раста тражње за кредитима.

2. Кредити становништву

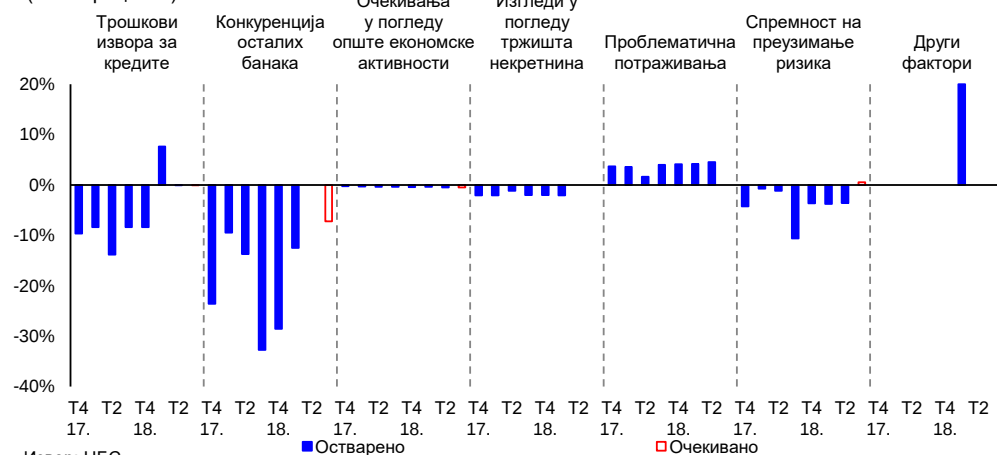
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати јулске анкете показују да су у другом тромесечју кредитни стандарди становништву, укупно посматрано, умерено ублажени услед веће спремности банака на прихватање ризика. Ублажавање стандарда првенствено се односило на девизно индексирание стамбене кредите и потрошачке кредите.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву (нето проценат)

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву (нето проценат)

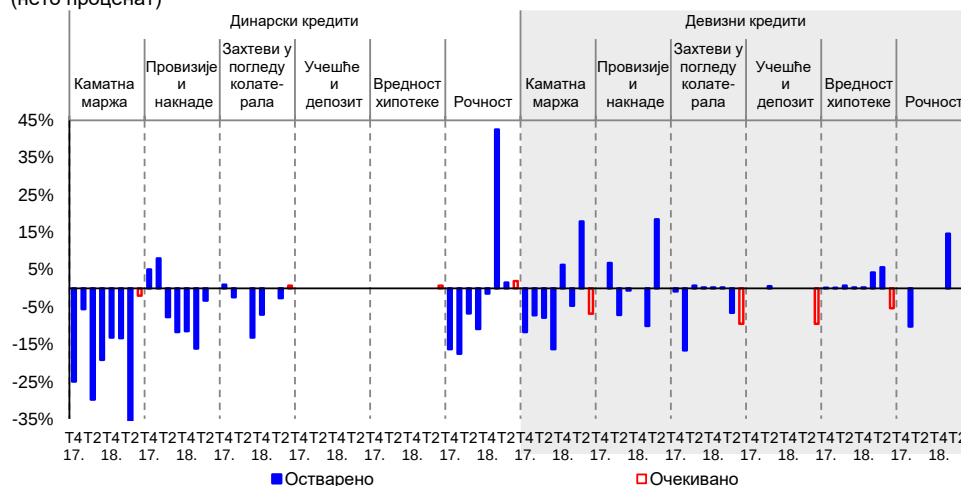
Банке очекују да стандарди по којима ће се одобравати кредити становништву у трећем тромесечју буду благо ублажени за већину категорија под дејством конкуренције у банкарском сектору.

2.2. Услови одобравања кредита становништву

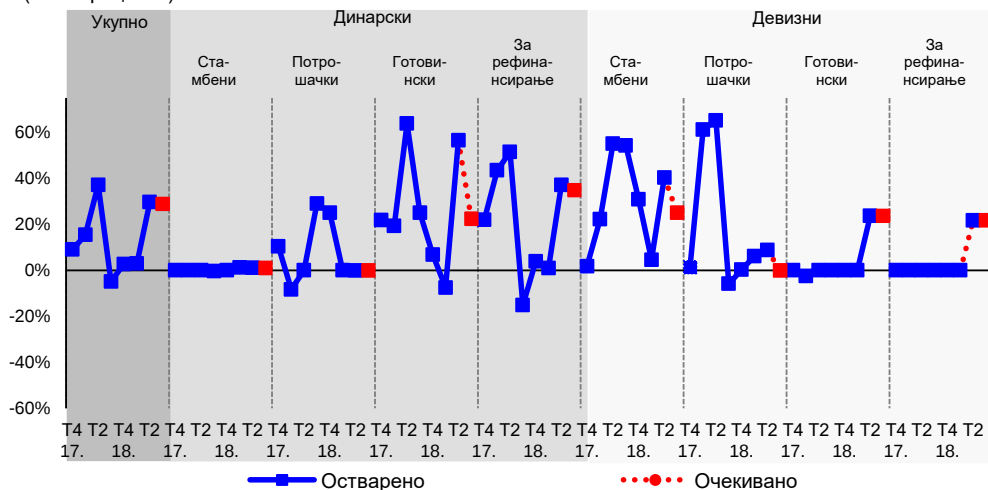
Банке оцењују да су услови по којима су одобравани кредити становништву током другог тромесечја били повољнији по основу смањених каматних маржи и пратећих трошкова код динарских кредита. Поред тога, смањени су захтеви у погледу колатарала и код динарских и код девизно индексираних кредита.

У трећем тромесечју банке очекују смањење каматних маржи, даље ублажавање захтева у погледу колатарала, као смањење учешћа и вредности хипотеке код девизно индексираних кредита.

Промена услова за одобравање кредита становништву
(нето проценат)

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Банке очекују даљи раст тражње становништва за кредитима током трећег тромесечја, који ће бити вођен готово истим факторима као и у другом тромесечју, а у највећој мери усмерен ка динарским готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање, као и девизно индексираним стамбеним кредитима.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

